

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์   การพัฒนาเครื่องสำอางรักษาสิ่วรูปแบบเจลจากสารสกัดกระบือเจ็ดตัว

ผู้เขียน   นางสาววิภาวี อุบลศักดิ์

ปริญญา   วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาศาสตร์เภสัชกรรม)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รศ. พิมพร	ลีลาพรพิสิฐ	ประธานกรรมการ
ผศ. ดร. สุมาลี	พฤกษากร	กรรมการ
ผศ. ดร. สุนีย์	จันทร์สกา	กรรมการ

บทคัดย่อ

ใบกระบือเจ็ดตัว (*Excoecaria cochinchinensis*) เป็นพืชในวงศ์ Euphorbiaceae นำใบมาสกัดด้วยวิธีการสกัดแบบต่อเนื่อง ด้วยตัวทำละลายตามลำดับดังนี้ เฮกเซน, คลอโรฟอร์ม และ 95% เอทานอล เพื่อจัดสารที่ไม่ต้องการออกไป หลังจากนั้นนำกากไป reflux ด้วยน้ำ และทำให้แห้งด้วยเครื่อง spray drier ได้ผงสีน้ำตาลแดง มีเปอร์เซ็นต์ผลผลิตเท่ากับ 2.30 สารสกัดน้ำที่ได้นำมาวิเคราะห์เบื้องต้นด้วยวิธีโครมาโตกราฟีผิวบาง พบว่าสารสกัดมีกรดกอลิกเป็นองค์ประกอบ (ค่า R_f เท่ากับ 0.825) และเมื่อหาปริมาณแทนนินรวมตามวิธี WHO ได้เท่ากับ 8.00% และหาปริมาณของสารประกอบฟีนอลิกตามวิธี AOAC ได้เท่ากับ 0.55% เมื่อเทียบกับสารมาตรฐานกรดแทนนิก การศึกษาคุณสมบัติทางเคมีกายภาพของสารสกัดก่อนตั้งตำรับ พบว่าสารสกัดละลายได้ดีในน้ำ โพรพิลีนกลัยคอล โพลีเอธิลีนกลัยคอล 200 มีความคงตัวในช่วงพีเอช 4-5 ในสภาวะมีแสงและไม่มีแสง ไม่คงตัวในสภาวะเป็นด่าง สารสกัดน้ำเมื่อนำไปทดสอบฤทธิ์ต้านเชื้อ *Staphylococcus aureus* (ATCC25923) และ *Propionibacterium acnes* ซึ่งเป็นเชื้อก่อให้เกิดสิ่วอักเสบ มีค่า MIC ต่อเชื้อทั้งสองชนิดเท่ากับ 1.25 mg/ml จากการศึกษาเวลาในการฆ่าเชื้อของสารสกัด พบว่า สารสกัดสามารถลดจำนวนเชื้อ *S. aureus* (ATCC 25923) และ *P. acnes* ได้ร้อยละเปอร์เซ็นต์ ที่เวลา 8 และ 24 ชั่วโมง ตามลำดับ

ดังนั้นเมื่อนำไปพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางรักษาสิวจึงใช้ในความเข้มข้น 1% w/w (8 เท่าของ MIC) ในการเตรียมตำรับสองรูปแบบ คือ ไฮโดรเจล และ transparent oil in water gel (TOW gel) ผลิตภัณฑ์ทั้งสองรูปแบบสามารถคงประสิทธิภาพในการต้านเชื้อสิวอักเสบได้ดีเมื่อผ่านการทดสอบความคงตัวระยะยาว โดยมีการเปรียบเทียบฤทธิ์กับ 2.5% Panoxyl gel และ 1% Clindalin gel ซึ่งการทดสอบฤทธิ์ต้านเชื้อสิวอักเสบใช้วิธี well diffusion นอกจากนี้ทั้งสองรูปแบบยังไม่ก่ออาการระคายเคืองผิวในกระต่ายและอาสาสมัคร มีความคงตัวทางกายภาพที่ดีที่อุณหภูมิ 4-8 °C โดยที่ TOW gel จะคงตัวดีที่อุณหภูมิห้อง 32-38 °C ทั้งในสภาวะที่มีแสงหรือไม่มีแสง จากการใช้ผลิตภัณฑ์ทั้งสองรูปแบบในอาสาสมัคร พบว่าสามารถลดอาการอักเสบของผิวของอาสาสมัครได้ใน 2-3 วัน และพบว่ารูปแบบไฮโดรเจลยังสามารถลดความมันบนใบหน้าด้วยจากการประเมินความพึงพอใจของอาสาสมัครต่อผลิตภัณฑ์ทั้งสองรูปแบบ พบว่าอาสาสมัครมีความพึงพอใจทั้งสองรูปแบบอยู่ในระดับดี

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

Thesis Title Development of Cosmetic Gels for Acne from the Extract
of *Excoecaria cochinchinensis* Lour.

Author Miss Wipawee Ubonsak

Degree Master of Science (Pharmaceutical Sciences)

Thesis Advisory Committee

Assoc. Prof. Pimporn Leelapornpisid

Chairperson

Asst. Prof. Dr. Sumalee Pruksakorn

Member

Asst. Prof. Dr. Sunee Chansakaow

Member

ABSTRACT

Leaves of *Excoecaria cochinchinensis* (Euphorbiaceae) were extracted by continuous extraction with hexane, chloroform and 95% ethanol, respectively, then the residue was refluxed with purified water and concentrated to red-brown powder (%yield = 2.30) by using spray drier. The basic analysis of this water extract was performed by thin layer chromatography (TLC). TLC chromatogram showed gallic acid as one of the constituent ($R_f=0.825$). The percentage of total tannin determined by WHO method was 8.00%. The quantity of phenolic compound in this extract determined by the AOAC method when compared with tannic acid standard was 0.55%. Preformulation study of the extract manifested that water, propylene glycol, polyethylene glycol 200 were good solvents. The extract was stable at pH 4-5 either exposure or nonexposure to light but was not stable at alkaline pH. This extract exhibited good antibacterial activities against *Staphylococcus aureus* (ATCC25923) and *Propionibacterium acnes*. The MICs of such extract for both bacterial strains was equivalently 1.25 mg/ml. For time

killing assay, 100 percent of bacteria reduction was observed within 8 and 24 h. of incubation for *S. aureus* (ATCC25923) and *P. acnes*, respectively.

Anti-acne preparations containing *E. cochinchinensis* extract were formulated into two dosage forms: hydrogel and transparent oil in water gel (TOW gel), in the concentration of 1%w/w (8 x MIC). Their antibacterial properties evaluated by agar well diffusion method were persisted throughout the long term stability study compared with 1% Clindalin gel and 2.5% Panoxyl gel. Primary skin irritation test in rabbits and in human volunteers revealed that all the preparations were non-irritant . All of the formulations were stable at 4-8 °C whereas TOW gel was stable at 32-38 °C in the condition of exposure or nonexposure to light. They could subside the acne symptoms on faces of volunteers within 2-3 days. Furthermore, the hydrogel showed oil decreasing ability when tested on the faces of volunteers. The performance test of all formulations in volunteers presented a good level of acceptance.